

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG A PHLANT

Dydd Llun, 25 Tachwedd 2019

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd D. Price (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr:

L.R. Bowen, K.V. Broom, B.W. Jones, D. Jones, G.R. Jones, M.J.A. Lewis, D.T. Williams, S.M. Allen (yn lle I. Davies) and W.T. Evans (yn lle E. Schiavone)

M. Jones – Rhiant Lywodraethwr

V. Kenny – Cynrychiolydd o'r Eglwys Gatholig Rufeinig

Hefyd yn bresennol:

Y Cynghorydd G. Davies, Aelod o'r Bwrdd Gweithredol dros Addysg & Phlant

Yr oedd y swyddogion canlynol yn gwasanaethu yn y cyfarfod:

G. Morgans, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Addysg a Phlant

S. Davies, Pennaeth Mynediad i Addysg

R. Hemingway, Pennaeth Gwasanaethau Ariannol

S. Nolan, Cyfrifydd Grwp

A. Rees, Pennaeth Cwricwlwm a Llesiant

A. Thomas, Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Chynhwysiad

L. Jenkins, Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

Siambr, Neuadd Y Sir, Caerfyrddin. SA31 1JP. - 10.00 yb - 12.20 yp

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr E. Schiavone, I. Davies, J. Jenkins, B. Thomas, E. Thomas, Mr J. Davies, Mrs G Cornock-Evans a'r Parch D. Richards.

2. DATGANIADAU O FUDDIANAU PERSONOL GAN GYNNWYS UNRHYW CHWIPIAU PLEIDIAU A RODDIR MEWN YMATEB I UNRHYW EITEM AR YR AGENDA.

Ni chafwyd dim datganiadau ynghylch chwipiaid y pleidiau.

Y Cynghorydd	Rhif y Cofnod(ion)	Math o Fuddiant
D. Price	4	Cyflogir ei wraig gan PCYDDS
L. Bowen	6	Mae perthynas iddo yn gweithio yn Ysgol Llangynnwr
S. Allen	6	Aelod o Gorff Llywodraethu Ysgol Llys Hywel

3. CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD (NID OEDD DIM WEDI DOD I LAW)

Dyweddod y Cadeirydd nad oedd dim cwestiynau wedi dod i law.

4. RECRIWTIO A CHADW STAFF

[NODER: Roedd y Cynghorydd D. Price wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach.]

Yn ystod y gwaith o gynllunio blaenraglen waith 2019/20, nododd y Pwyllgor Recriwtio a Chadw Staff fel maes diddordeb a gofynnodd am adroddiad manwl.

Mynegodd yr Aelodau'r materion/cwestiynau canlynol wrth ystyried yr adroddiad –

Cyfeiriodd yr Aelodau at brif ganfyddiadau'r adroddiad gan Gyngor y Gweithlu Addysg ar ran Llywodraeth Cymru; y cyfeirir ato ar dudalen 17 yr adroddiad, a oedd yn amlinellu profiadau ymarferwyr addysg cofrestredig yng Nghymru. Nododd y canfyddiadau fod nifer sylweddol o athrawon ysgol yn bwriadu gadael y proffesiwn o fewn y tair blynedd nesaf a nodwyd bod y llwyth gwaith sylweddol yn faes a oedd yn peri anfodlonrwydd i nifer o ymatebwyr. Cyfeiriodd y Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Chynhwysiant at dudalen 23 yr adroddiad a oedd yn amlinellu'r gwaith a wnaed i roi arweiniad i athrawon ar ffyrdd y gellid lleihau pwysau gwaith. Roedd y canllawiau hefyd yn ceisio egluro'r hyn a ddisgwylir gan athrawon mewn perthynas â marcio a chynllunio, a darparu cyngor cyson wedi'i gymeradwyo gan Estyn.

Mewn ymateb i ymholiad ynghylch a oedd athrawon a oedd wedi cwblhau'r Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP) yn gallu dod o hyd i swyddi perthnasol ac a dderbyniwyd ceisiadau digonol am swyddi Prifathrawon, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Chynhwysiant er y pwysau parhaus ar athrawon roedd nifer digonol o benaethiaid yn cymhwyso. Derbyniwyd nad oedd pob athro a oedd wedi ennill y Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth yn bwriadu dilyn gyrfa fel Prifathro. Roedd yn cydnabod rhai o'r heriau mewn perthynas â nodi unigolion â'r priodoleddau angenrheidiol a nododd fod dull mwy strategol o fynd i'r afael â hyn ar y gweill.

Nododd yr Aelodau fod nifer sylweddol o swyddi gwag dros dro yn cael eu hysbysebu yn Sir Gaerfyrddin a gofynnwyd ai dyma oedd y sefyllfa yn genedlaethol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant fod hyn yn debygol o fod yn adlewyrchiad o sefyllfa ariannu'r rhan fwyaf o ysgolion.

Wrth egluro mater a godwyd ynghylch recriwtio digon o staff dwyieithog dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant fod rhywfaint o waith rhanbarthol yn cael ei wneud gan ERW yn ogystal â chynllun cenedlaethol i annog athrawon dwyieithog mewn ysgolion cynradd i ailhyfforddi fel athrawon Cymraeg uwchradd. Nododd ymhellach fod Sir Gaerfyrddin mewn sefyllfa gref o ran recriwtio staff dwyieithog.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL dderbyn yr adroddiad.

5. GWASANAETH CYMORTH IEUENCTID SIR GAERFYRDDIN

Cafodd yr Aelodau drosolwg o'r adroddiad ar Wasanaethau Cymorth Ieuenctid Sir Gaerfyrddin gan Brif Reolwr y Gwasanaethau Cymorth i Ieuenctid.

Mynegodd yr Aelodau'r materion/cwestiynau canlynol wrth ystyried yr adroddiad –

Wrth nodi'r cynnydd sylweddol yn y Grant Cymorth gan Lywodraeth Cymru yn 2019/20 gofynnodd yr Aelodau beth oedd bwriad y cyllid ac a fyddai'n parhau ar y lefel honno yn y blynyddoedd dilynol. Dywedodd Prif Reolwr y Gwasanaethau Cymorth i Ieuenctid fod y cynnydd mewn cyllid yn cynnwys dyraniadau i wella iechyd a llesiant emosiynol ac atal digartrefedd. Nododd y swyddog fod y gwasanaeth wedi cyflogi wyth aelod o staff ychwanegol gan gynnwys Cydgysylltydd Digartrefedd. Nid oedd unrhyw awgrym hyd yma ynghylch lefel y cyllid dilynol.

Mewn ymateb i gwestiwn ar ddatblygu'r gweithlu, dywedodd Prif Reolwr y Gwasanaethau Cymorth i Ieuenctid fod gan y gwasanaeth ei gynllun hyfforddi ei hun sy'n cydymffurfio â'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol. Mae Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant hefyd yn cynnal cwrs gwaith ieuenctid pwrpasol y mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn ei gefnogi. Mae'n ofynnol i Weithwyr Ieuenctid gofrestru gyda Chyngor y Gweithlu Addysg ac mae hyn wedi cynyddu cydnabyddiaeth am waith ieuenctid yn broffesiynol.

Cyfeiriodd yr Aelodau at nifer yr atgyfeiriadau a dderbyniwyd a gofynnwyd a oedd rhaniad amlwg rhwng ardaloedd gwledig/trefol, ac a oedd yr un lefel o wasanaeth yn cael ei ddarparu ledled y sir. Dywedodd Prif Reolwr y Gwasanaethau Cymorth i Ieuenctid fod gwasanaeth cyson yn cael ei ddarparu ledled y Sir a bod yr un gwasanaeth yn cael ei dderbyn waeth beth fo'r lleoliad. Nodwyd hefyd bod y gwasanaeth yn aml yn gweithio gyda theulu'r person ifanc a gafodd ei atgyfeirio ac yn cefnogi'r pontio o'r gwasanaethau i blant i wasanaethau oedolion, lle byddai cefnogaeth o ran symud ymlaen yn cael ei nodi.

Nodwyd nad oedd yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y ddarpariaeth grant i'r 3^{ydd} sector. Dywedodd y Pennaeth Cwricwlwm a Llesiant y byddai'r wybodaeth hon yn cael ei dosbarthu drwy e-bost i'r Aelodau.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL dderbyn yr adroddiad.

6. PENDERFYNIAD - CYNNIG I NEWID NATUR Y DDARPARIAETH YN YSGOL Y DDWYLAN, YSGOL GRIFFITH JONES, YSGOL LLANGYNNWR AC YSGOL LLYS HYWEL

[Noder: Roedd y Cynghorydd L. Bowen ac S. Allen wedi datgan diddordeb yn gynharach yn yr eitem hon ac wedi gadael y Siambr drwy gydol yr eitem.]

Bu'r Aelodau yn ystyried y sylwadau a gafwyd i'r Hysbysiadau Statudol unigol o ran newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol y Ddwyfan, Ysgol Griffith Jones, Ysgol Llangynnwr ac Ysgol Llys Hywel. Gan fodloni nad oedd unrhyw gynigion cysylltiedig eraill; roedd yr aelodau'n cydnabod yr ymgynghorwyd ar y cynigion statudol a'u bod wedi'u cyhoeddi yn unol â'r Côt Trefniadaeth Ysgolion a'u bod yn

cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol. Bu'r Aelodau'n ystyried y dogfennau ymgynghori a'r adroddiadau ymgynghori, y gwrthwynebiadau a'r ymatebion i'r hysbysiadau yn yr adroddiad gwrthwynebu.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL gymeradwyo i'r Bwrdd Gweithredol i weithredu'r cynnig fel y nodwyd yn yr Hysbysiad Statudol i newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol y Ddwylan, Ysgol Griffith Jones, Ysgol Llangynnwr ac Ysgol Llys Hywel.

7. PENDERFYNIAD - CYNNIG I NEWID NATUR Y DDARPARIAETH YN YSGOL RHYS PRICHARD

Bu'r Aelodau'n ystyried cyflwyniadau a gafwyd i'r Hysbysiad Statudol mewn perthynas â newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol Rhys Pritchard. Gan fodloni nad oedd unrhyw gynigion cysylltiedig eraill; roedd yr Aelodau'n cydnabod yr ymgynghorwyd ar y cynnig statudol a'i fod wedi'i gyhoeddi yn unol â'r Côt Trefniadaeth Ysgolion a'i fod yn cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol. Bu'r Aelodau'n ystyried y ddogfen ymgynghori a'r adroddiad ymgynghori, y gwrthwynebiadau a'r ymatebion i'r hysbysiadau yn yr adroddiad gwrthwynebu.

CYTUNWYD YN UNFRYDOL i argymhell bod y Bwrdd Gweithredol yn gweithredu'r cynnig fel y nodwyd yn yr Hysbysiad Statudol mewn perthynas â newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol Rhys Pritchard.

8. ADDYSG A GWASANAETHAU PLANT - DIWEDDARIAD CYLLIDEB

Yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Hydref 2019 (cofnod 7.3) gofynnodd y Pwyllgor am adroddiad ar y gorwariant a ragwelwyd ar gyfer yr Adran Addysg a Gwasanaethau Plant. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant drosolwg o'r sefyllfa bresennol, a'r mesurau a gyflwynwyd eisoes ac sydd wedi'u nodi yn y Cynllun Gweithredu, i oresgyn y pwysau presennol.

Mynegodd yr Aelodau'r materion/cwestiynau canlynol wrth ystyried yr adroddiad –

Cyfeiriodd yr Aelodau at y llythyr a anfonwyd i'r 30 o ysgolion sy'n wynebu diffyg yn y gyllideb a gofynnwyd am arwydd o'r math o arbedion effeithlonrwydd sy'n debygol o gael eu nodi. Dywedodd Pennaeth y Cwricwlwm a Llesiant ei fod ef a Phennaeth y Gwasanaethau Addysg a Chynhwysiant wedi cyfarfod â'r Pennaeth a Chadeirydd Corff Llywodraethu pob ysgol ac roedd yn cydnabod y cafwyd rhai sylwadau negyddol mewn perthynas â'r llythyr a anfonwyd, fodd bynnag, roedd y neges yn y llythyr yn glir ac roedd nifer o sgysiau cadarnhaol wedi deillio o ganlyniad i hyn. Gofynnwyd i ysgolion a nodwyd i nodi arbedion effeithlonrwydd a chyflwyno strategaeth gyllideb am dair blynedd; y disgwyl oedd y byddai cyllidebau'n cynnwys gostyngiadau mewn costau staffio, gwariant rheolaidd a rhywfaint o ostyngiad o ran yr hyn a gynigir yn y cwricwlwm.

Roedd yr Aelodau'n cydnabod bod dros ddeng mlynedd o galedi a gostyngiadau cyllidebol gwirioneddol yn debygol iawn o fod wedi effeithio ar y sefyllfa ariannol bresennol, ond gofynnwyd a oedd unrhyw strategaethau eraill wedi'u nodi ar gyfer gwella. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant ymhlith rhai o'r meysydd a nodwyd oedd cyflogi staff cymorth a Chynorthwyyr Addysgu yn

ganolog, adolygu telerau cyflogaeth hanesyddol a datblygu hyfforddiant mwy cadarn ar gyfer llywodraethwyr ysgol.

Nodwyd bod yr adroddiad, ar dudalen 137, yn cyfeirio at '*opsiynau mewn perthynas â rhesymoli*', gofynnodd yr Aelodau am eglurhad ar y math o resymoli sy'n cael ei ystyried. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant, yn ogystal ag adolygiad o'r dalgylchoedd presennol, y byddai ystyriaeth yn cael ei rhoi i gynaliadwyedd patrwm presennol ysgolion cynradd a ffederasiynau ar draws y sir. Byddai adolygiad o'r Rhaglen Moderneiddio Addysg hefyd yn cael ei gynnal.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL dderbyn yr adroddiad.

9. MATER WEDI EI GYFEIRIO GAN Y PWYLLGOR CRAFFU POLISI AC ADNODDAU

Bu'r Pwyllgor yn ystyried cais gan y Pwyllgor Craffu - Polisi ac Adnoddau i wrthdroi ei benderfyniad i dderbyn adroddiadau Monitro Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf drwy e-bost, y tu allan i broses y pwyllgor. Cytunodd yr Aelodau nad oeddent yn dymuno gwrthdroi eu penderfyniad ac, wrth wneud y penderfyniad hwnnw, nodwyd y canlynol –

- bod y penderfyniad i ddsbarthu'r adroddiad a nodwyd y tu allan i broses y pwyllgor yn cyd-fynd â'r hyfforddiant a ddarparwyd gan y Ganolfan Craffu Cyhoeddus ym mis Mawrth 2019 a gynghorodd yr Aelodau i ystyried amseroldeb adroddiadau a gyflwynwyd i graffu arnynt.

- bod y Pwyllgor wedi adolygu prif straen y Gyllideb Refeniw drwy gyfrwng y Grwpiau Gorchwyl a Gorffen, Adroddiadau a Sesiynau Briffio.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL nodi'r cyfeiriad.

10. EITEMAU AR GYFER Y DYFODOL

Bu i'r aelodau adolygu'r Flaenraglen Waith ac ystyried adroddiadau a ddsbarthwyd y tu allan i broses y pwyllgor ers y cyfarfod diwethaf ar 15 Hydref 2019.

Nodwyd, oherwydd oedi wrth baratoi Cynllun Cyllideb 2020/21, ei bod yn debygol y byddai'r cyfarfod ym mis Rhagfyr yn cael ei ohirio tan fis Ionawr. Bydd yr eitemau sydd wedi'u nodi ar y Flaenraglen Waith ar gyfer cyfarfod mis Ionawr yn cael eu symud i'r cyfarfod a drefnwyd ar gyfer 19 Chwefror 2020.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL nodi'r rhestr o eitemau ar gyfer y dyfodol.

CADEIRYDD

DYDDIAD